

LCJ Handreiking +16

M/V?

Leidingdeel

Inhoud

Voorwoord	2
Uitleg leidingdeel	2
Literatuur.....	3
Achtergrondinformatie	4
Didactische informatie	6
Benodigheden voor deze bijeenkomst	8
Opening	8
Doelstelling	9
Alternatieve startopdracht.....	9
Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek	9

Voorwoord

Beste leidinggevende,

Voor je ligt het leidingdeel dat hoort bij de Handreiking Actueel over gender. Een bijzonder actueel maar ook ingewikkeld thema. We hopen je met deze Handreiking materiaal te bieden om het gesprek met de jongeren aan te gaan, samen na te denken over de tijdgeest en het bijbelse geluid te laten klinken.

Het materiaal is geschikt voor 1 of 2 avonden en met behulp van het materiaal hopen we dicht bij de leefwereld van de jongeren komen. We hopen dat Gods Woord ook met deze uitgave dichtbij de levens en harten van jongeren gebracht wordt en leiding mag geven in een wereld vol verwarrende ontwikkelingen. Dit alles in het besef dat de werking van Gods Geest daarbij nodig is. Het is ons gebed dat deze Handreiking voor veel jongeren tot zegen mag zijn. Gezegende bijeenkomst(en) toegewenst!

Uitleg leidingdeel

In het leidingdeel vind je eerst een literatuurlijst en achtergrondinformatie over het thema en een korte didactische aanwijzing. Vervolgens wordt er informatie gegeven onder de volgende kopjes:

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Onder dit kopje staat wat je voor elke bijeenkomst nodig hebt aan materialen.

Opening

- Hier staat het te lezen bijbelgedeelte en worden enkele suggesties gegeven om te zingen. De liederen die aangegeven staan, komen uit de gele zangbundel (Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer).
- Daarnaast wordt een tweede suggestie gegeven voor een bijbelgedeelte, indien er twee avonden over de schets belegd worden.
- Ook worden er zaken genoemd waarvoor gebeden of gedankt kan worden.

Doelstelling

- Onder dit kopje worden in een paar regels de doelen van de avond benoemd.

Alternatieve startopdracht

- Onder dit kopje staat een alternatieve startopdracht die bijvoorbeeld gebruikt kan worden bij een tweede avond of als alternatief voor de startopdracht die bij de schets staat.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor een gesprek

- Onder dit kopje tref je de antwoorden op de vragen uit de Handreiking aan.
- Het is van belang om je te realiseren dat je niet alle opdrachten van een schets moet behandelen. Kies zelf een aantal opdrachten uit die je relevant en passend vindt voor jouw doelgroep.

Literatuur

Hieronder tref je een literatuurlijst aan, die gebruikt is bij de totstandkoming van deze schets. Indien gewenst kun je zelf een of meerdere boeken van deze lijst gebruiken bij je voorbereiding.

Studiebijbels

- *Tekst voor Tekst, de Heilige Schrift kort verklaard en toegelicht* (1987). Oeveren, B. van, e.a. 's-Gravenhage: Boekencentrum.
- *HSV-studiebijbel* (2014). Paul, M.J. en Hofman, T.M. (Red.). Heerenveen: Royal Jongbloed.
- *Bijbel met Uitleg* (2015). Apeldoorn: De Banier.

Boeken

- *Liefde die boven alles uitgaat. Wat zegt de Bijbel over (homo)seksualiteit en identiteit?* (2020). Vries, P.J. de, Klaassen, M. Apeldoorn: De Banier.
- *Bijbels licht op seksuele diversiteit, toegespitst op homoseksualiteit, transgenderisme en genderneutraliteit* (2018). Schreuder, A, Labee, B, en Ruitenburch, C. van. Woerden: DMZ.
- *De seksuele revolutie: de vernietiging van de vrijheid uit naam van de vrijheid* (2017). Kuby, Gabriele. Groningen: De blauwe tijger.
- *Vrouw vandaag. Terug naar bijbelse paden* (2021). Samyn, Wilma en Butter, Marieke den. Heerenveen: Groen.

Artikelen en websites

- www.bijbelsberaadmv.nl
- www.werkgroepcapullo.nl
- Nashville-verklaring: <https://www.bijbelsberaadmv.nl/nashville-verklaring-2017/>
- <https://www.rd.nl/artikel/588401-kom-in-verzet-tegen-gender-ideologie>
- Ds. C. Sonneveld: <https://www.bijbelsberaadmv.nl/2020/11/25/genderideologie-in-het-licht-van-de-bijbel/>

- Prof. dr. H.G.L. Peels: <https://www.rd.nl/artikel/914301-theologenblog-gender-en-genesis>
- Mr. D.J.H. van Dijk: <https://www.rd.nl/artikel/748075-column-gender-waanzin>
- Dr. M. Klaassen: <https://www.bijbelsberaadmv.nl/2020/12/19/ben-je-homo-seksualiteit-identiteit-en-de-bijbel/>
- Steef Post: <https://www.bijbelsberaadmv.nl/2020/11/26/mannelijk-en-vrouwelijk-schiep-hij-hen/>
- Drs. Jan Schippers: <https://www.rd.nl/artikel/728754-column-drs-jan-schippers-politieke-geslachtsverandering>
- Laurens van der Tang: <https://www.rd.nl/artikel/895370-genderideologie-is-totalitair-van-aard>
- <https://www.rd.nl/artikel/919547-canadese-vader-in-cel-omdat-hij-weigert-zijn-dochter-zoon-te-noemen>
- <https://www.rd.nl/artikel/930365-laat-transgender-in-nood-niet-aan-zichzelf-over>
- <https://gereformeerdebond.nl/actueel/geref-bond-geeft-brochure-genderdysforie-uit>
- <https://nos.nl/l/2374884>
- <https://geziningevaar.nl/artikelen/6-vragen-en-antwoorden-over-genderideologie>
- https://geziningevaar.nl/artikelen/koninklijke-genderindoctrinatie-hij-of-zij-of-x-wordt-het-themalied-van-de-koningsspelen?cid=1253971588&email=2myqhi368lsvxvm980p2czu197oe1rvr5w&utm_medium=email&utm_source=civitas&utm_campaign=newsletter-2021-04-03
- <https://iedereenisanders.nl/info-tips/seksuele-orientatie/lhbtqia>
- <https://www.lentis.nl/probleem/genderdysforie>
- *Genderdysforie. Een handreiking aan kerkenraden met het oog op het pastoraat* (2021). Uitgave vanwege het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk in Nederland.

Achtergrondinformatie

Hieronder worden heel beknopt enkele lijnen geschetst. In de literatuurlijst staan veel artikelen en boeken die diepgravend op dit onderwerp ingaan. Bij de beantwoording van de vragen wordt ook dieper op de stof ingegaan.

Bij de Hema wordt geen jongens- of meisjeskleding verkocht, maar neutrale 'kinderkleding'. In de sportschool moet een toilet komen voor iemand die zich man noch vrouw voelt. Ouders laten hun kind bij het opgroeien zelf kiezen of het een jongen of meisje wil zijn.

Het zijn zomaar een aantal voorbeelden uit onze tijd rondom het onderwerp van deze schets. *Zie de artikelen voor meer voorbeelden hiervan.* Het antwoord op de vraag 'man of vrouw?' lijkt helemaal niet zo eenvoudig te zijn. Deze voorbeelden laten juist zien hoe het hele bijbelse denken over 'man' en 'vrouw' op de schop wordt gezet.

Het thema 'gender' hangt in de lucht en is bijzonder actueel. De genderideologie staat hoog op de agenda's van de politiek, in ons land maar ook wereldwijd. 'De genderideologie is een totalitaire ideologie die een frontale aanval doet op het huwelijk als levenslang verbond tussen één man en één vrouw.' Zie het artikel <https://www.rd.nl/artikel/895370-genderideologie-is-totalitair-van-aard>. Het is een 'een seksuele revolutie die de vrijheid vernietigt uit naam van de vrijheid.' Zie het boek van Gabriele Kuby.

Allerlei veranderingen worden als noodzakelijk gezien. Het bijbelse geluid rondom dit thema wordt als 'ouderwets' en 'achterhaald' bestempeld. Het feit dat de Heere de mens als man en vrouw schiep, is voor velen niet meer dan een fabeltje. Het individualisme en de grote aandacht voor het gevoel zorgen ervoor dat 'ik' met 'mijn beleving van mijn lichamelijke' centraal sta. En dat is toch een heel ander geluid dan dat de mens geschapen is om tot eer van God te leven...

Daarom is het goed en nodig om met de jongeren stil te staan bij dit belangrijke thema. Om geestelijk leiding te geven bij al deze vragen. Het raakt namelijk hun identiteit. Wie ben ik? is een belangrijke vraag voor jongeren. En als je dan bij het zoeken naar een antwoord op die vraag ook nog voortdurend na moet denken of je wel past in je eigen lichaam, wordt die zoektocht alleen maar ingewikkelder. Jongeren kunnen het idee krijgen dat het niet normaal meer is om 'gewoon' man of vrouw te zijn. Ze kunnen zich door de hele genderdiscussie gaan inbeelden dat er bij hen zelf ook sprake is van genderdysforie. Het gevaar is dat jongeren dan een verkeerde kant op gedreven worden. Houd ook dat in gedachten als je dit onderwerp bespreekt.

Daarnaast is het goed om ook te wijzen op de gevaren en negatieve gevolgen van hormoonbehandelingen en geslachtsveranderende operaties. Er zijn verhalen genoeg te vinden van mensen die hun artsen aangeklaagd hebben, en ook zijn er veel voorbeelden dat de problemen met een operatie niet opgelost zijn: het aantal zelfmoordpogingen door mensen die van geslacht veranderd zijn is groot. Daarnaast is het ingrijpend voor het gezin en de familie als iemand van geslacht verandert. Denk aan kinderen die nu twee vaders of twee moeders hebben in plaats van een vader en een moeder. Deze elementen kun je in de discussie ook inbrengen.

Het is tegelijk belangrijk te beseffen dat de vragen die in deze schets opgeroepen worden, reële vragen van jouw jongeren kunnen zijn. Wellicht vragen jongeren zich af of ze zich wel genoeg man of vrouw voelen. De vragen van deze tijd kunnen hen juist onzeker maken. Ook kunnen er jongeren zijn die worstelen met genderdysforie.. Dat het een immense worsteling kan zijn, die gepaard kan gaan met allerlei psychische en lichamelijke klachten, is veelvuldig terug te lezen in de literatuur. Wees je daar ook van bewust als je dit thema bespreekt. Zie de verschillende artikelen.

De manier waarop deze materie behandeld wordt, is daarom van groot belang. We hebben geprobeerd in deze schets dicht naar de jongeren toe te komen. Probeer dat tijdens de bijeenkomst(en) ook te doen. Luister eerst maar eens naar wat de jongeren al weten over het

onderwerp, op welke manier ze ermee in aanraking komen en wat ze erover willen zeggen. Wees ook eerlijk over de achterliggende gedachten van de genderideologie. Ontdek samen met de jongeren wat 'de wereld' denkt en vindt. En ga vervolgens samen zoeken naar wat de Bijbel zegt, naar Gods bedoeling met ons leven.

We hopen dat deze Handreiking laat zien dat de boodschap die onze maatschappij doorgeeft in veel gevallen haaks staat op de bijbelse boodschap. De Heere heeft in alle dingen ons geluk, ons welzijn op het oog. Hij heeft ons gemaakt en Hij weet het beste wat de bedoeling en het doel van ons leven is. Laten we daarnaar zoeken, samen met de jongeren, biddend om de hulp en leiding van Gods Geest. En laten we dan ook het gebed voor allen die worstelen met genderdysforie niet vergeten!

Didactische informatie

Het bespreken van de vragen kun je variëren. Hieronder volgen enkele manieren waarop je de vragen kunt bespreken.

Denken > delen > uitwisselen

Het *denken*, *delen* en *uitwisselen* is een proces waarbij jongeren eerst zelf nadenken, daarna in een klein groepje hun gedachten delen en deze ten slotte in de grotere groep uitwisselen. Het voordeel van deze werkwijze is dat de betrokkenheid gestimuleerd wordt. Bovendien wordt door het uitwisselen van gedachten en het gezamenlijk formuleren van een antwoord het aantal meningen beperkt. Dat maakt de gezamenlijke nabespreking overzichtelijker. Hieronder wordt een aantal didactische werkvormen uitgelegd, waarmee aan dit proces van *denken*, *delen* en *uitwisselen* gestalte kan worden gegeven.

Eén-tweetje

Vraag de jongeren om individueel over een vraag of opmerking na te denken (en eventueel iets op te schrijven). Daarna bespreken ze in tweetallen hun antwoorden. Eventueel wordt per tweetal een beste antwoord gekozen. Dit antwoord wordt vervolgens plenair uitgewisseld. Uitbreiding: de tweetallen bespreken de antwoorden met een ander tweetal. Per viertal wordt het beste antwoord gekozen, dat vervolgens plenair wordt uitgewisseld.

Placemat

De placemat is een variant van het 'Eén-tweetje', waarbij papier en pennen worden gebruikt. Gebruik bij voorkeur een vel op A3-formaat. Verdeel het vel papier zoals in het voorbeeld. Elke jongere denkt individueel na over een vraag of opmerking, waarna hij het antwoord opschrijft in één van de hoekpunten. De groepsleden bespreken de antwoorden die zijn opgeschreven in de hoekpunten. De gemeenschappelijke antwoorden of het beste antwoord

wordt in het middenvak opgeschreven. Het antwoord in het middenvak kan plenair worden uitgewisseld.

Expertgroep

De jongeren denken in verschillende groepen na over een deelonderwerp. Elke groep is nu expert in (heeft kennis over) één deelonderwerp. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarin alle bestudeerde deelonderwerpen vertegenwoordigd zijn. Elke jongere is binnen de nieuwe groep expert in een deelonderwerp. De eerder opgedane kennis wordt in de nieuwe groep gedeeld.

Voorbeeld: Elk groepje jongeren verdiept zich in één vraag. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarbij in elk groepje alle vragen zijn vertegenwoordigd. Elk groepslid is 'expert' in één vraag en deelt deze kennis met de andere groepsleden.

Meningen uitwisselen

Om het *uitwisselen van meningen* te stimuleren, kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Gekleurde kaarten

Elke jongere beschikt over een rode en groene (en eventueel oranje) kaart. Er kunnen ook andere kleuren worden gebruikt. Een stelling wordt geprojecteerd en/of voorgelezen. De jongeren steken één van de kaarten op (rood=niet mee eens; groen=me eens; oranje=twijfel). De meningen worden geïnventariseerd en eventueel genoteerd. Het opsteken van kaarten is een goede aanleiding om door te vragen naar argumenten.

Duimen

In plaats van gekleurde kaarten wordt een duim opgestoken. Duim rechtop = mee eens; duim naar beneden = niet mee eens; duim horizontaal opgestoken = twijfel.

Binnen- en buitenkring

Verdeel de jongeren in twee gelijke groepen. De eerste groep vormt een kring. De tweede groep gaat hier in een kring omheen staan: de buitenkring.

Een jongere uit de binnenste kring vertelt een mening of antwoord aan een jongere uit de buitenkring. Laat één van de kringen op een bepaald moment één of meerdere plaats(en) draaien, zodat een nieuw tweetal ontstaat en de meningen/antwoorden opnieuw worden uitgewisseld. Herhaal het draaien en uitwisselen een aantal keren.

Inventariseren

Om op een speelse manier antwoorden of meningen te *inventariseren* kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Post-its

Laat de jongeren hun antwoord of mening opschrijven op een post-it, een memoblaadje met

plakstrip. Laat de beschreven memoblaadjes opplakken op een centrale plaats. De post-its kunnen, indien gewenst, door de jongeren gegroepeerd worden rond vergelijkbare antwoorden of meningen. Bespreek de reacties.

Muurtje bouwen

Antwoorden of meningen worden op een A4 papier geschreven. Bij de gezamenlijke bespreking wordt met de A4 papieren een muurtje gebouwd. De belangrijkste antwoorden en meningen worden onderop geplakt, de minder urgente zaken komen daarbovenop. Gebruik plakband of kneedgum om het papier op te hangen.

Woordweb

Inventariseer antwoorden of meningen op een whiteboard, flap-over of groot vel papier. Maak een woordweb waarin informatie kernachtig en geordend wordt weergegeven. Opmerkingen over hetzelfde onderwerp worden in kernwoorden bij elkaar opgeschreven.

Benodigdheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende
- Kleine briefjes voor elke jongere (vraag 5)
- Een geprinte versie van het artikel over Janna en Merel (vraag 7; staat onderaan dit leidingdeel)
- Grote vellen papier, gekleurd papier, tijdschriften, scharen, lijm, stiften, enz. voor de collage (slotopdracht)

Opening

- In deze Handreiking komen verschillende bijbelgedeelten aan de orde. Bij de opening kun je één van deze gedeelten kiezen, maar je kunt de bijbelgedeelten ook heel goed met elkaar lezen (en gelijk bespreken) als het in de Handreiking aan de beurt komt.

Andere suggesties:

- ✓ Genesis 2:4-25
- ✓ Psalm 139
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 139:1, 7, 9 en 14
 - ✓ Psalm 8:1 en 4
 - ✓ Psalm 77:1 en 8
 - ✓ Heere, maak mij Uw wegen bekend
 - ✓ Ga niet alleen door 't leven

- ✓ Heer' wat wilt Gij dat ik doe?
- Dankpunten:
 - ✓ Dat de Heere ons allemaal naar Zijn beeld geschapen heeft.
 - ✓ Dat God ons Zijn Woord geeft als richtsnoer.
- Gebedspunten:
 - ✓ Belijdenis van de zonde dat wij Gods goede schepping hebben bedorven.
 - ✓ Dat we in de Heere Jezus Christus een nieuwe schepping zullen zijn/worden.
 - ✓ Voor mensen die worstelen met vragen rondom identiteit en geslacht.
 - ✓ Om wijsheid om te doorzien wat Gods wil en bedoeling met ons leven is.
 - ✓ Om kracht om met het onvolmaakte in ons leven om te gaan.

Doelstelling

De kernboodschap: Er is een ethisch conflict ten aanzien van het thema gender tussen enerzijds de maatschappelijke tendens/samenleving en anderzijds het bijbelse geluid wat door de kerk vertolkt wordt. Jongeren worden bewust van deze maatschappelijke tendens, van de tijdgeest, en leren daar het bijbelse geluid tegenover te zetten. Ze worden aan het nadenken gezet en uitgedaagd om de tijdgeest tegen het licht te houden.

Alternatieve startopdracht

Gebruik een ander voorbeeld om het onderwerp gelijk dichtbij te brengen. Vraag de jongeren om hun reactie. Denk aan:

- ✓ Naast een dames- en herentoilet moet er ook een genderneutraal toilet komen.
- ✓ Bij geboorte stellen ouders niet vast of de baby een jongen of meisje is; dat mag het kind later zelf kiezen.
- ✓ Gebruik het voorbeeld van deze vader: <https://www.rd.nl/artikel/919547-canadese-vader-in-cel-omdat-hij-weigert-zijn-dochter-zoon-te-noemen>.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

Laat de jongeren vrij reageren en kijk wat ze van dit voorbeeld vinden. Vraag door naar argumenten en probeer ook te kijken naar motieven van bijvoorbeeld de Hema.

Let erop dat de 'problematiek' van transgenders gebruikt wordt om het hele man-vrouw denken op de helling te zetten. Zie artikel: <https://www.rd.nl/artikel/588401-kom-in-verzet-tegen-gender-ideologie>. Het is goed om de jongeren ook bewust te maken van deze achterliggende gedachten en motieven.

1. *Persoonlijk.*
2. *Persoonlijk.* Zorg voor een veilige setting. De jongeren hoeven hun antwoorden niet te delen. Het gaat erom dat ze zich even inleven in de problematiek, als ze deze nog niet kennen. Dat ze beseffen dat het niet allemaal zwart-wit hoeft te zijn en dat ze zich realiseren dat er anderen zijn die hier erg mee kunnen worstelen. Het kan ook zijn dat jongeren 'te nuchter' zijn voor deze vraag. Geef daar ook ruimte voor.

Als je ruimte ziet in de groep en jongeren het willen, is het wel mogelijk om wat te delen. Spreek af dat iedereen gerespecteerd wordt en dat er eerlijk naar elkaar geluisterd wordt. Je kunt ook nadenken over de vertrouwelijkheid van jullie gesprekken. Is het veilig genoeg voor jongeren om hun verhaal te doen? Bied hen bijvoorbeeld de mogelijkheid om bij de leiding hierover door te praten, of spreek af dat alles binnen de groep blijft (als je dat als mogelijkheid ziet). Zorg in ieder geval voor een veilige omgeving.

Belangrijk is om vanuit de leiding te benoemen dat iedereen verschillend is. De ene vrouw zal zich meer vrouwelijk voelen en gedragen dan de andere vrouw. Dat betekent niet dat je – op het moment dat je je minder vrouwelijk voelt dan een andere vrouw – je moet gaan afvragen of je wel echt vrouw bent. Jongeren kunnen dat idee krijgen, mede gevoed door de hele genderideologie. Maar dat is niet de vraag die je jezelf hoeft te gaan stellen. Je mag juist beginnen bij het bijzondere, unieke van iedere persoon. Jij bent zoals de Heere jou gemaakt heeft. Dat is het uitgangspunt. Dan kan het wel zo zijn dat een jongere ervaart dat het geslacht waarmee hij/zij geboren is, niet past bij hoe hij/zij zich voelt. Maar waak ervoor dat je niet met die vraag begint.

3. *Persoonlijk.* Heel helder mag hier klinken dat Gods bedoeling met iedereen op deze aarde in principe hetzelfde is: leven tot Zijn eer. Laat de jongeren dat ook maar persoonlijk maken. Hoe ziet dat er dan in jouw leven uit? Wat vraagt de Heere dan van jou? Spits het toe op het onderwerp van deze schets: kan het zo zijn dat Gods bedoeling met mijn leven is dat ik niet in transitie ga omdat ik geloof dat de Heere mij als man geschapen heeft, ook al ervaar ik dat anders? *Zie ook het boek Vrouw vandaag, blz. 40-42.*

Het antwoord op de b-vraag is voor elke jongere cruciaal: ben je bereid Gods wil te volgen, wat het ook kost? Het leven als christen is een leven van zelfverloochening. Jezus roept ons het kruis op ons te nemen en Hem te volgen. Wil ik dat? In alle omstandigheden? Dan

kunnen de 'pijnpunten' voor ons allemaal op een ander vlak liggen. De Heere vraagt Hem lief te hebben boven alles en Hem in alle dingen gehoorzaam te zijn. Is dat het leven dat we willen leven? Daarvoor hebben we Gods Geest nodig. Hij alleen kan ons hart bereid maken. En Hij alleen kan de kracht geven om dat kruis – hoe dat er ook uit ziet – op ons te nemen.

4. *Persoonlijk.* Zorg ervoor dat de bespreking van deze vraag geen 'roddelen' wordt. De intentie van de vraag is om na te gaan of jongeren iets van de worsteling die gepaard kan gaan met genderdysforie kennen.
5. *Persoonlijk.* Om dit onderwerp open en eerlijk te kunnen bespreken, moet de sfeer op de vereniging heel vertrouwelijk zijn. Je kunt helpen om een veilige omgeving te creëren door in ieder geval niet 'op de man af' dergelijke vragen te stellen. Op deze manier (met 'anonieme' briefjes) bied je wel de ruimte om vragen die er leven te stellen. Je kunt ook altijd richting de jongeren aangeven dat het mogelijk is om op een later moment persoonlijk in gesprek te gaan. Het is goed om hierbij altijd met twee leidinggevenden aanwezig te zijn.
6. *Persoonlijk.* Met deze vraag kun je jongeren helpen hun mening te vormen en funderen. Het is belangrijk om iets van de achterliggende redenen en motieven van de genderideologie te doorzien. De vraag naar een genderbehandeling staat niet op zichzelf. Het hele denken over man/vrouw dat achter deze ideologie zit, is zo compleet anders dan het bijbelse denken. Wanneer je uitgaat van het eigen gevoel, van het eigen bepalen en zelf beleven van je geslachtelijkheid, dan kun je heel ergens anders uitkomen dan wanneer je uitgaat van het gegeven dat God ons als man of vrouw heeft geschapen. Op het moment dat wij de deur op een kier zetten voor dergelijke gedachten, moeten we er niet vreemd van opkijken dat ook volgende stappen (zoals een genderbehandeling) gezet worden. *Zie verder de diverse artikelen, bijvoorbeeld:*
<https://www.bijbelsberaadmv.nl/2020/11/25/genderideologie-in-het-licht-van-de-bijbel/>
7. Onderaan vind je een printversie van het deel van het artikel dat nodig is voor de opdracht. Voor het volledige artikel zie: <https://www.rd.nl/artikel/803608-wat-het-betekent-om-transgender-te-zijn>.
8. *Persoonlijk.*
Een exegetische van deze verzen die kan helpen bij de bespreking:
Vers 26 Zo maakt God de kroon op Zijn scheppingswerk: de mens. Bijzonder is het overleg dat de HEERE als het ware met Zichzelf heeft. Hij zegt: 'Laat Ons mensen maken'. De HEERE gebruikt hier de meervoudsvorm om Zichzelf aan te duiden. Daarbij kunnen we denken aan het toch wel moeilijke begrip: Gods Drie-eenheid: Vader, Zoon en Heilige Geest. Iets daarvan komen we ook al tegen in vers 2: 'De Geest Gods zweefde op de wateren'.

Deze mens zal gemaakt worden naar Gods beeld en gelijkenis. De mens zal op God lijken, trekken van God vertonen. Die trekken vormen alles waarin een mens verschilt van het overige leven. De mensen lijken op God. God heeft ons niet precies zo gemaakt zoals Hij is. God heeft geen lichaam. Mensen zijn een afspiegeling van Zijn heerlijkheid. God heeft geen zonden, is eeuwig en onbegrensd. Ook wij zijn zo geschapen, maar hebben tegen God gekozen en zijn eigen wegen gegaan. Wij zijn vooral naar Gods beeld geschapen als het gaat om 'ware kennis, gerechtigheid en heiligheid' (HC vraag 6, Efeze 4:24 en Kolossensen 3:10).

Daarbij komt duidelijk zijn verbondenheid met het stof der aarde tot uitdrukking. Hij maakte de mens uit aarde. En Hij blaast hem de levensadem in. Zo ontvangt de mens van zijn Schepper het leven. Hij kan liefhebben, zich dingen herinneren, in relatie met God leven, kiezen. God maakte hem tot een levende ziel; de mens heeft een zielenleven.

De eerste mens heet Adam, wat letterlijk 'mens' betekent. Het werd de eigenaam van de eerste mens.

De mensen mogen heersen over de schepping, heersen in positieve zin. Geen macht uitoefenen, maar in verantwoordelijkheid tegenover de Schepper met Zijn schepping omgaan. De dieren merkten via de mens iets van Gods aanwezigheid. Heersen betekent het absolute gezag over iets hebben, maar wel met liefdevolle zorg. Niet zorgeloos en verspillend, maar verantwoordelijk. God heeft de aarde met zorg gemaakt. Daarom verwacht Hij ook van ons dat wij er met zorg mee om gaan.

Vers 27 God maakt twee mensen, een man en een vrouw. Hij maakt hen ook beiden naar Zijn beeld. Dat betekent dat de overeenkomsten tussen de mens en de Heere het de mensheid mogelijk maken God te vertegenwoordigen op de aarde door te regeren en waardevolle relaties met God, met elkaar en met de rest van de schepping op te bouwen. Man en vrouw zijn de kroon op Gods schepping (zie ook Psalm 8). Al de dieren die de HEERE bij Adam bracht, kwamen met zijn tweeën. Maar Adam is nog alleen. Hij vond niemand die op hem lijkt en hem kan helpen. Ook dat weet en ziet de HEERE. Hij geeft Adam zijn vrouw. Vanaf het begin is het Gods bedoeling dat man en vrouw samen mens zullen zijn voor Zijn aangezicht. Man en vrouw verlaten het ouderlijke huis en leven in huwelijksgemeenschap samen. (Zie ook Efeze 5.) Telkens moeten nieuwe gezinnen worden gesticht. Maar in de door de HEERE, vanuit de schepping, aangewezen weg!

Manninne is het Hebreeuwse woord voor 'vrouw', gevormd door het woord 'man' met de toevoeging van de vrouwelijke uitgang. In hun zondeloze staat, waarin voor onreinheid en schaamte geen enkele plaats is, schamen ze zich niet voor hun naaktheid.

Leg de jongeren uit dat ook het huwelijk een scheppingsorde is. De Heere heeft het huwelijk ingesteld als een levenslang verbond in liefde en trouw tussen één man en één vrouw. Binnen dat verbond heeft de seksualiteit en de opdracht 'vermenigvuldig u' een veilige plaats.

Stellingen

Zie de didactische informatie voor manieren om de stellingen te bespreken.

- Dit heeft alles met elkaar te maken. Als Gods Woord je norm niet meer is, wordt het eigen gevoel steeds meer leidend. Je ziet een doelgericht afzetten tegen alles wat te maken heeft met God en Zijn Woord. Allerlei zonde en verval is het gevolg.
- Als er jongeren zijn die uit ervaring spreken, is het belangrijk dat ze daarvoor eerlijk de ruimte krijgen. Deze stelling kan best wat oproepen. Maak duidelijk dat het juist de bedoeling is dat de gemeente een veilige plaats is voor iedereen!
- Je kunt met deze stelling polsen hoe de jongeren hierover denken. Zie voor achtergrondinformatie de diverse artikelen.

Een tekst die bij het bespreken van de stellingen nog gebruikt kan worden is Deuteronomium 22:5. Er wordt hier gesproken over een vorm van transseksualiteit, namelijk 'travestie'. Er staat dat een man geen vrouwenkleed mag dragen en andersom. Dat is in de ogen van de Heere een gruwel. De gedachte hierachter is dat de Heere het doorbreken van de door Hem ingestelde scheppingsorde niet verdraagt.

9.

- a. Goddeloosheid en ongerechtigheid.
- b. Het is verduisterd en onverstandig. Het heeft zich afgesloten voor het licht en voor de ware wijsheid.
- c. De mens denkt en zegt wijs te zijn, maar is dwaas.
- d. De mens heeft waarheid vervangen door leugen. Ze heeft zichzelf, het schepsel, meer lief dan de Schepper.
- e. Echte wijsheid en waarheid is alleen te vinden bij de Heere. Hij heeft de mens gemaakt, Hij weet wat het doel van Zijn schepping is. Als we dus willen weten hoe we hebben om te gaan met ons lichaam, met onze identiteit, met ons geslacht, dan hebben we te luisteren naar wat God daarover zegt en vindt. Want bij Hem is ware wijsheid te vinden. Hij is de Wijsheid, Hij is het Licht. Daartegenover staat de zonde, ongerechtigheid en dwaasheid van deze wereld.

10. *Persoonlijk.* Spreek hierbij over zonde en genade, de situatie voor en na Genesis 3, over schepping en herschepping.

11. – *Zorg voor Bijbels met Uitleg, Studiebijbels, verklaringen, enz. Verdeel de teksten evt. over verschillende groepjes. Deel de uitkomsten met elkaar.*

12.

- a. Kort samengevat: leven tot Gods eer. Dat houdt in dat je God liefhebt boven alles en leeft naar Zijn geboden.
- b. *Persoonlijk.* Vanuit onszelf beantwoorden we nooit aan dit volmaakte doel. Tegelijk zegt Gods Woord ons dat wie in geloof in Christus is, een nieuwe schepping is. Door het geloof is er die nieuwe gehoorzaamheid en ga je beantwoorden aan Gods roeping. Hier op aarde

is dat altijd nog onvolmaakt, maar als je in Christus bent, ziet God je aan alsof je nooit zonde hebt gedacht of gedaan.

- c. Lees Jesaja 53. Jezus Christus is gekomen om te sterven aan het kruis voor onze zonden. Hij heeft onze schuld, onze ellende, onze ziekte, onze gebrokenheid op Zich genomen. Door het kruis is er hoop op een toekomst zonder ziekte, zonde en gebrokenheid. Ieder die bij het kruis genade en verlossing vindt, mag weten dat hij naar die Toekomst op weg is!

Slotopdracht

Een mooie opdracht om het geheel van de schets samen te vatten en creatief te verwerken.

Artikel RD (17 juni 2019) WAT HET BETEKENT OM TRANSGENDER TE ZIJN

<https://www.rd.nl/artikel/803608-wat-het-betekent-om-transgender-te-zijn>

Voor vraag 7 uit de Handreiking staan hieronder enkele delen uit het artikel.

Janna Wels:

In de auto op weg naar het interview neem ik de vragen nog een laatste keer in mijn hoofd door. Over een halfuur heb ik een afspraak met twee transgenders, Janna Wels (47) en Kristijan Groeneveld (47). Ik ben met hen in contact gekomen via een gespreksgroep voor christelijke transgenders. Wels is geboren als man, Groeneveld als vrouw. Inmiddels zijn ze beiden in transitie, zoals dat in vaktermen heet. De een slikt sinds kort vrouwelijke hormonen en de ander gebruikt mannelijke hormonen.

Om eerlijk te zijn, weet ik niet wat ik moet verwachten. Ik heb nog nooit eerder met transgenders gesproken. Als ik de straat in rijd en zoek naar het juiste huisnummer, vraag ik me opeens af: moet ik straks nu hij of zij zeggen als ik over hen schrijf? Voor ik de kans krijg over het antwoord na te denken, word ik begroet door Wels. „Hier moet je zijn!”

Mijn automatische piloot is even in de war. Wels is lang en heeft een hoekig gezicht, maar ze heeft lang haar, draagt een rok en heeft een hoge stem. Is dit nu een man of een vrouw? Na een minuut is deze verwarring verdwenen en zie ik haar als een vrouw. De hij/zij-vraag is uit mijn hoofd verdwenen.

Later in het gesprek komen we terug op het vraagstuk hij/zij. Wels en Groeneveld hebben hun geboortegeslacht juridisch laten veranderen, en zijn nu dus voor de wet vrouw en man. Daarom noem ik hen in dit verhaal ook zo. Voor Wels is dit vanzelfsprekend. „Ik voel me een vrouw en ga nu als vrouw door het leven.”

De twee transgenders voelden zich van jongs af aan al buitenbeentjes. Wels herkent het gebrek aan aansluiting uit haar eigen jeugd. Ook zij voelde zich vervreemd van haar seksegenoten: de jongens. „Het is zo lastig uit te leggen, maar ik heb nooit enig idee gehad hoe ik me moest gedragen als jongen. Ik snapte het niet. Maar ik probeerde er het beste van te maken door te kijken naar wat andere jongens deden en hun gedrag na te doen. Als puber walgde ik van de veranderingen aan mijn lichaam, maar ik dacht dat iedereen zich zo voelde en dat het erbij hoorde. Ik was ook nog eens heel verlegen, dus ik durfde er met niemand over te praten.”

Bij Janna Wels duurde het acceptatieproces een stuk langer. Ze weet al bijna tien jaar dat ze transgender is, maar het heeft jaren geduurd voor ze dat aan mensen om haar heen durfde te vertellen. „Ik was getrouwd en had vier kinderen. Ik dacht: ik ga er niet aan toegeven. Ik weet dat het mijn zwakke punt is, maar ik ga 100 procent mijn best doen om een man te zijn.” Dat lukte niet. De gevoelens waren te sterk. „Ik

heb er lang genoeg tegen gevochten. Maar het zat zo diep in me. Op een gegeven moment dacht ik: dit is een verloren strijd.”

Wels vertelt aan haar vrouw dat ze transgender is. De boodschap heeft verstrekende gevolgen: het huwelijk overleeft het niet. „Voor mijn vrouw vielen er een hoop puzzelstukjes op hun plaats. Maar ze was met een man getrouwd, niet met een vrouw. Uiteindelijk is het op een scheiding uitgelopen.”

Dat is nu vier jaar geleden. Met het oog op haar omgeving koos Wels ervoor om langzaam te doen. Ze is sinds de zomer van 2018 als vrouw gaan leven en heeft inmiddels ook haar naam veranderd. „Al noemen de kinderen me nog steeds papa.”

Wels heeft veel nagedacht over haar keuze in combinatie met het geloof. „Ik had veel vragen. Kan ik wel iets met mijn gevoelens doen? Heeft God me zo gemaakt? Mag ik iets aan mezelf veranderen? Maar in mijn leven kwamen er vanuit het niets mensen op mijn pad die me gesteund hebben. Daar zag ik Gods leiding in. Het is niet mijn garantie dat God het goed vindt wat ik doe, maar ik heb zo veel hulp ervaren, ook binnen de kerk, dat ik ervan overtuigd ben dat God daarachter zit.”

Op dit moment weet ze nog niet zeker of ze uiteindelijk voor een geslachtsveranderende operatie zal kiezen, al denkt ze van wel. Zo'n operatie is ingrijpend. En definitief. „Christelijke mensen trekken hier vaak de grens. Ik begrijp dat uitgangspunt. Maar aan de andere kant denk ik: ik leef als vrouw en juridisch ben ik een vrouw, maar ik kom nog steeds iedere keer als ik naar het toilet moet iets tegen wat me terug sleurt naar het man-zijn. Dat vind ik moeilijk.”

Merel Breevaart:

Niet elke transgender maakt de keuze om in transitie te gaan. Een paar weken na mijn gesprek met Janna Wels en Kristijan Groeneveld heb ik afgesproken met de 27-jarige Merel Breevaart.* Uit principe heeft ze besloten niets met haar gevoelens te doen.

Breevaart groeide op in een niet-gelovig gezin. Haar jeugd was moeizaam. Ze voelde zich niet thuis in haar lichaam, worstelde met een eetstoornis en had last van depressiviteit. Rond haar achttiende hoorde ze over genderdysforie. Ook bij haar vallen er dan puzzelstukjes op hun plek. Ze meldde zich aan bij het gendercentrum van het Amsterdam UMC, voerde een tijdlang gesprekken met de psychologen van de kliniek en begon daarna met het slikken van hormonen. In die periode kwam ze in aanraking met het geloof. „Een vriendin vroeg of ik een keer meeding naar de kerk. Dat heb ik gedaan omdat ik er emotioneel een beetje doorheen zat in die periode. Ik voelde me meteen thuis in de kerk. Er was daar een rust die ik nergens anders vond.”

Breevaart bleef naar de kerk gaan en begon met een studie godsdienst pastoraal werk aan de Christelijke Hogeschool Ede. In die tijd ging ze als man door het leven. Maar ze twijfelde over haar keuze. „Ik heb in die periode veel gepraat met de schoolpastor, Nico van der Voet. Die gesprekken hebben me aan het denken gezet. Tegenwoordig willen we als mensen zelf alles bepalen over allerlei dingen. Ik wilde zelf mijn geslacht bepalen. Maar die keuze is niet aan mij, maar aan God. Ook al voel ik me vanbinnen man, dat geeft me nog niet het recht om aan mijn lichaam te sleutelen.”

Ze besloot om te stoppen met het slikken van hormonen en het behandeltraject bij de kliniek af te breken. „Tijdens het traject was ik gelukkiger dan daarvoor. Maar uiteindelijk lost een transitie het probleem niet op. Er is nog steeds een conflict tussen wat je voelt en wat je van buiten ziet. Ook al verander je er nog zo veel aan, je wordt nooit volledig man.”

Nu leeft Breevaart al een paar jaar weer als vrouw. In 2018 is ze getrouwd. „Dat had ik niet verwacht. Ik dacht dat ik de rest van mijn leven alleen zou blijven.” Met haar man voert ze veel gesprekken over haar gevoelens. Want die zijn niet weg. „Zo werkt dat niet. Af en toe heb ik het heel zwaar. Niet vanwege mijn keuze om als vrouw te leven, want daar sta ik 100 procent achter. Maar het gevoel dat ik in het verkeerde lichaam zit, blijft. Gelukkig heb ik er niet meer dagelijks last van. Het wordt makkelijker om ermee om te gaan.”

Ze heeft geen contact meer met lotgenoten, omdat er vaak negatief tegen het besluit om niet in transitie te gaan wordt aangekeken. „Mijn gevoelens zijn niet weg, dus ze snappen niet waarom ik er niets mee doe. Andersom snap ik hun keuze heel goed. Ze denken: er is geen andere uitweg. Maar nu geloof ik dat er wel een andere uitweg is.”

Breevaart heeft veel steun aan haar geloof. „Zonder God had ik het nooit gekund. Als ik leef zoals God dat van mij vraagt, kan ik erop vertrouwen dat Hij mij daarbij helpt. Dat stelt me gerust, want uit mezelf kan ik het niet.”

Haar familie begrijpt haar keuze niet zo goed. „Al merken ze wel dat ik nu rustiger en gelukkiger ben dan eerst. Nu zien ze dat het een goede beslissing is geweest.”

Breevaart adviseert mensen die ook worstelen met transgenderisme en daar principiële vragen bij hebben: bid veel. „Ik vraag mijn gelovige vrienden of ze ook voor mij willen bidden. En ik praat er veel over met mensen in mijn omgeving. Er rust nog een groot taboe op het transgender zijn. Dat vind ik jammer. Je mag er best over praten dat je die gevoelens hebt, dat hoeft niet meteen raar te zijn. Juist door openheid en een vertrouwelijke sfeer te creëren, voorkom je dat mensen alleen met hun gevoelens moeten worstelen.”